

Plukovník ing. Karel Pezl

Postupné zvyšování bojové pohotovosti

Nejprve chci uvést některé názory na charakter vzniku možné války. Vznik války a její průběh bude závislý na řadě činitelů. Mezi typické z nich patří:

- a) Politické cíle koalic prosazované v míru i ve válce;
- b) Vojenská připravenost koalic k dosažení těchto cílů ozbrojeným zápasem;
- c) Morálně politická jednota koalic, která je schopná plně se angažovat za dosažení cílů války;
- d) Ekonomická schopnost států zabezpečit armády a státy v průběhu války;
- e) Vědeckotechnická vyspělost a schopnost válečné aplikace výsledků vědy;
- f) Kádrový a materiální potenciál koalic a jeho relativní odolnost v průběhu války;
- g) Schopnost koalic řídit politiku, válku a ekonomiku v krizových obdobích před vznikem války, v jejím počátku i v průběhu.

Jestliže si odpovíme na tyto jednotlivé ukazatele, můžeme dojít k závěru o pravděpodobném charakteru války.

ad a) **Politické cíle** příští možné války objektivně dává antagonistický charakter obou základních politických a vojenských uskupení. Třídní odlišnost, sociálně ekonomická struktura a samotná podstata společenských zřízení — socialismu a kapitalismu — východiska a jejich perspektivy ukazují, že válečné střetnutí nezbytně musí vést ke zničení nebo úplnému zeslabení protivníka, který nebude schopen dále účinně politicky, vojensky nebo ekonomicky ohrozit druhou stranu.

Válka tohoto rozsahu by byla nezbytně válkou **třídní**. Uvedla by do pohybu všechny potenciální síly obou koalic, vedla by k ostré diferenciaci třetího světa a prostorově by nabyla celosvětového měřítka.

Třídní charakter by jí výrazně předznamenal v totální mobilizaci všech zdrojů a podtrhl rysy rozhodnosti a úspornosti takového střetnutí.

ad b) **Současná vojenská připravenost koalic** na válku dává řadu odpovědí na její charakter.

V obou koaličních rozhodujících uskupeních jsou vojenské síly schopné realizovat nesmírné globální ničení v případě použití rozhodujících zbraňových systémů strategického raketového vojska, úderného strategického letectva a námořnictva. Jejich potenciální možnost ničit libovolné objekty kdekoli v světě v řádově hodinových možnostech výrazně zvyšuje nebezpečí použití této síly ve variantě absolutního porušení rovnovážného stavu.

Kromě těchto rozhodujících sil jsou ve vysokém stupni pohotovosti i ostatní ozbrojené síly — pozemní, vojenského letectva a válečného námořnictva. Jejich vysoká relativní koncentrace v zájmových prostorech rozhodujících válčičtí umožňuje ve velmi krátké době přejít k operacím na hlavních směrech válčičtí, a to jak s použitím klasických zbraní, tak s využitím prvního jaderného úderu.

Propracovaný mobilizační systém umožňuje v minimálních lhůtách několika dnů rozvinout válečné armády, které jsou schopné nasytit řadu válčičtí a mít vysokou manévrovost.

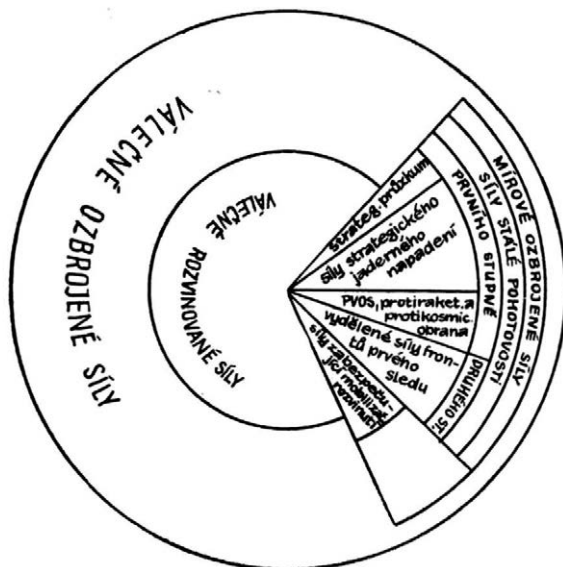
ad c) Neobyčejný význam má **morálně politická jednota** koalic a jejich vliv na nediferencované síly v krizovém období vzniku války. Úspěšná politika v předválečném období spolu s výsledky prvního období jejího zahájení může podstatně diferencovat třetí sílu zvláště v podmínkách, kdy jejich geografická sounáležitost s angažovaným prostorem rozhodujících operací si přímo vynucuje jejich jednoznačné stanovisko.

Morálně politická jednota koalice je proto výrazným světově politicky působícím činitelem, a to již v období mírové politiky. Vytváří jednu z opěrných platform koalice.

ad d) **Ekonomický potenciál** států koalice umožňuje v podstatě funkci armád a život států. Vysoká zranitelnost dnešních ekonomických aglomerací jadernými zbraněmi vytváří tíživé tlaky v takové válce na ekonomickou adaptabilitu novým podmínkám. Vysoká nasycenost armád bojovou technikou, značné ztráty ve vojscích, rostoucí spotřeba materiálu všeho druhu a prodlužující se komunikační spoje mezi frontou a zápolím kladou nároky již na mírovou ekonomiku. Tato musí vytvořit dostatek materiálních zdrojů ve všech směrech a být schopna zabezpečit nejen rozvinutí válečné armády, ale i přechodové období do zahájení funkce válečné ekonomiky. Válečná ekonomika je schopna jedině v koordinovaném úsilí koaličního potenciálu vytvářet podmínky pro funkci armád i přežití států.

ad e) Úroveň **vědeckotechnické vyspělosti** koalic a jejich schopnost účelové válečné aplikace je v podstatě skrytou hybnou silou nových možností vedení ozbrojeného zápasu. Ve své podstatě vytváří podmínky pro určitý „pat“ v prostředcích hromadného ničení a dává ozbrojeným silám ostatní techniku, která umožňuje vedení operací ve vysokých tempech, ve všech dimenzích, v libovolných prostorech a podmínkách.

**SCHÉMA OZBROJENÝCH SIL A JEJICH
POSTUPNÉHO ROZVINOVÁNÍ**

V oblasti vrcholové techniky vedou prakticky trvale „skrytou válku“, která svými výsledky determinuje jak politiku, tak i rozvoj vojenství. Přiměřená úroveň rozvoje vojensky aplikovatelných výsledků vojenské vědy a techniky vytváří spolu s politikou podmínky pro mírové soužití antagonických společenských soustav. Její jednostranné narušení naopak může být za vhodných politických podmínek zdrojem nebezpečného válečného rizika.

Důležitou schopností vědeckotechnické základny je její přizpůsobivost potřebám války a to jak v přímém ozbrojeném střetnutí, tak i v týlu státu ve všech oblastech zabezpečujících jeho přežití. Věda však není schopná bezprostředně přímé reprodukce, ale potřebuje značnou dobu (rozběh), která zabezpečí její problémovou orientaci a nárůst intenzifikace. To vyžaduje, abychom již v míru vytvářeli vědeckotechnickou základnu a řešili základní obsahové problémy užité ve válce.

ad f) Válka ve své podstatě bude náročná na rychlou a rozsáhlou **obnovu kádřů**, a to nejen pro ozbrojené síly, ale i pro zabezpečení chodu rozhodujících odvětví státní správy a ekonomiky. Možnost jaderné války výrazně zvyšuje nároky na široké využití kádrových rezerv, které udržují kádrovou armádu na požadované úrovni. Musíme počítat se zdroji celé koalice. Je ne-

myslitelná jednostranná omezenost. Kádrové i materiální síly musí zabezpečit obměnu počátečních zdrojů a v materiální oblasti pokrýt rychle se měnící potřeby ekonomiky jak v sortimentu, tak v prostoru jeho výrobních zdrojů.

ad g) **Řízení politiky, války, ekonomiky**, chodu států a koalice vůbec je jeden ze zdrojů, který umožňuje efektivně využívat síly, potenciálně je rozvinout, vhodně jimi manévrovat s úkolem vytvářet nejvýhodnější podmínky pro splnění cílů války. Mezi předválečným a válečným řízením existují pevné obsahové vazby, avšak ve formě a způsobech dojde často k výrazným změnám. Přes zvýšenou úlohu centralismu musí systém řízení dávat širokou možnost autonomního řešení situace, která může vzniknout po hromadném použití jaderných zbraní, a to nejen u vojsk, ale i v jednotlivých státech, oblastech a aglomeracích.

Z těchto bodů můžeme učinit určité závěry:

Příští možná válka, která ohrozí základní zájmy koalic, bude válkou

- vedenou oběma koalicemi s maximální rozhodností, s efektivním využitím všech zdrojů koalice. Bude mít rozhodné cíle, k jejich splnění (k záchraně) bude využívat všechny dostupné možnosti k vítězství a zničení nepřítele;

- bude mít globální charakter, bude vedena na řadě válečisk a oceánů a povede postupně k angažování a diferenciaci třetí síly;

- která vzhledem k svému rozmachu si vyžádá početné rozvinutí armády s vysokými nároky na udržení bojeschopnosti v obnově kádrů, techniky a materiálu;

- prostředky ničení zcela odstraní rozdíl mezi frontou a zápolím. Možnost hromadně ničit státy a oblasti vytváří shodné nároky na obranu a ochranu státu zvenčí i uvnitř;

- státy (koalice) vzhledem k složitosti a náročnosti takovéto války musí se na ni ve všech směrech připravit již v míru. Přitom rozhodující úlohu mají ty formy politiky, které vytvářejí předpoklady pro spolehlivou obranu států koalice při současném úsilí o zachování světového míru.

Jaké vidím **možné varianty vzniku a vedení války** za těchto podmínek?

Z hlediska použitých prostředků ničení uvažují tyto možnosti:

- a) Válka bude zahájena od počátku s použitím všech prostředků hromadného ničení;

- b) Válka bude zahájena a vedena pouze klasickými prostředky ničení;

- c) Válka zahájená klasickými prostředky ničení přejde v určité etapě na použití zbraní hromadného ničení, a to buď neomezeného rozsahu od samého počátku, nebo eskalací jednotlivých typů a druhů prostředků ničení.

Z hlediska času, který bude předcházet vlastnímu rozpoutání války, počítám

- a) s nulovým obdobím, tj. s nenadálým zahájením války, tedy s překvapením, kterému nepředcházelo období zvýšeného napětí;

- b) s určitým obdobím zvýšeného napětí, které vyplývá především z vyhlášení politických záměrů podporovaných do určité úrovně politickým, ekonomickým, morálním a vojenským nátlakem. Délka tohoto období může být různá, a to od několika hodin až po řadu dnů.

Žádnou z těchto variant nemůžeme absolutně vyloučit. Některé z nich jsou pravděpodobnější a to vždy v určité etapě. Budou odrážet v sobě poli-

tickou a technickou atmosféru příslušného období. Tak např. se zdá, že v současné době jsou aktuálnější úvahy o válce zahájené klasickými zbraněmi, která by měla pravděpodobně určité období zvýšeného nebezpečí. Tuto variantu však nemůžeme absolutizovat. Potenciálně zde souběžně existují všechny další možnosti a varianty.

Proto v přípravách na příští válku budeme zvažovat všechny možnosti. Přitom budeme věnovat pozornost těm nejsložitějším, nejnáročnějším a tudíž i nejvíce nebezpečným. Takovou variantou je zahájení jaderné války s absolutním překvapením

K charakteru operace při zahájení války

Charakter operace bude přímo závislý na podmínkách zahájení a prostředcích a silách, kterými bude vedena. V dalším se přidržím závěrů z první části článku.

V případě zahájení války **s použitím jaderných zbraní** budou základní její rysy z frontového pohledu tyto:

1. Maximální úsilí o zničení rozhodujícího jaderného potenciálu nepřítele od samého začátku s vybojováním výrazné převahy v prostředcích jaderného napadení;

2. Účinné zničení a zeslabení rozhodujících uskupení nepřátelských pozemních sil a letectva hromadnými centralizovanými jadernými údery na zvolených směrech a prostorech;

3. Efektivní odrazení a zmaření nepřátelského vzdušného napadení vojsk frontu a území státu společnými silami integrovaného koaličního systému PVO, vojskové PVO a frontového letectva;

4. Odrazení nepřátelského úderu pozemních vojsk, jejich postupné ničení v pohraničním střetném sražení při současném směrlém rozvíjení úderu a manévru do celé hloubky operačního směru, vyjití vojsk do prostorů rozvinutí operačně taktických prostředků jaderného napadení a rychlé dokončování zničení těch uskupení nepřítele, jejichž bojeschopnost byla výrazně snížena hromadnými jadernými údery;

5. Opakovanými hromadnými a skupinovými jadernými údery ničit nové síly přicházející do operačního prostoru a vytvářet tím předpoklady k zvyšování tempa operace a k postupnému splnění úkolů frontu;

6. Udržovat trvale vysokou bojeschopnost vojsk zvyšováním jejich odolnosti před údery nepřítele, rychlou obnovou bojeschopnosti napadených vojsk, trvalým nasycováním operačních učenění novými silami a prostředky manévrem z hloubky i podél fronty při nepřetržitě udržovaném pevném velení vojskům, při všestranném operačním a týlovém zabezpečení vojsk frontu.

V případě zahájení války **s použitím klasických prostředků** ničení může zvýraznit především tyto charakteristické rysy:

1. Soustředěný úder vedený všemi dostupnými silami na válčisti k rozbití hlavního uskupení nepřátelského letectva a vybojování rozhodné převahy ve vzduchu již v prvních dnech války;

2. Efektivní boj s ostatními prostředky jaderného napadení nepřítele, zejména s operačně taktickými ZHN;

3. Výrazné soustředění převahy palebných prostředků na rozhodujících směrech zvolených pro průlom nepřátelské obranné sestavy, spojený s úderem a postupným ničením nepřítele již v taktické hloubce;

4. Odrážení silných nepřátelských protiúderů v průběhu rozvíjení operace vedené v těsné součinnosti se sousedy a ničení obkličovaných sil nepřítele;

5. Rychlé nasycování prvních sledů včasným zasazováním záloh a druhých sledů v nejkratších lhůtách, které zabezpečují trvalé zvyšování taktické i operační převahy nad nepřítelem;

6. Trvalá připravenost všech vojsk v libovolnou dobu provést a využít první jaderný úder zahájený v chodu operace.

To jsou určující charakteristické zvláštnosti operace, jejichž pochopení nám podstatně umožní správně reagovat na situaci a účelně využít všech vlastních sil. Tyto rysy budou shodné ať operace bude zahájena s překvapením nebo po určitém zvýšeném napětí.

V další části rozeberu ty úkoly, které musí být neustále připraveny plnit **silý stálé pohotovosti**

Pod pojmem „silý stálé pohotovosti“ rozumíme tu část ozbrojených sil, jejichž organizační struktura, zbraňové systémy a režim umožňuje ihned (bez jakýchkoliv přechodových operací) přistoupit k plnění strategických, operačních nebo taktických úkolů.

Jsou to tedy

1. Systém strategického a operačního průzkumu;
2. Systém prostředků strategického jaderného úderu;
3. Systém protivzdušné, protiraketové a protikosmické obrany;
4. Vydělené síly frontů prvního strategického sledu a jejich frontového letectva.

Uvedu několik charakteristik k těmto systémům a jejich funkci.

ad 1) **Systém strategického a operačního průzkumu** je koaliční již v míru rozvinutý zpravodajský systém, jehož úkolem je

— zbránit jakémukoliv překvapení ze strany nepřítele, ať vojenského, politického, ekonomického nebo technického charakteru;

— včas zjistit a odhalit přípravu nepřítele k agresi, jeho zámysl, hlavní síly a prostředky;

— získávat trvalé podklady pro uskutečnění prvního jaderného úderu, nebo hromadného úderu klasickými prostředky. Jde o sledování a zjišťování hlavních objektů napadení.

Probíhá nepřetržitě a má těsnou kontinuitu mezi mírovým a válečným stavem. Půjde zejména o kosmický průzkum, agenturní průzkum, rádiový a radiotechnický průzkum. Vysoké nároky klademe na zkrácení doby od zjištění do podání věrohodných konkrétních údajů, které zabezpečí možnost buď politické nebo vojenské akce v potřebném předstihu.

ad 2) **Systém prostředků strategického úderu** zahrnuje síly strategického raketového vojska, dálkového letectva a vojenského námořnictva udržovaného v trvalé pohotovosti k uskutečnění globálního raketového jaderného úderu na nepřetržitě upřesňované hlavní cíle nepřátelské koalice. Tento systém představují ozbrojené síly hlavních rozhodujících mocností obou koalic.

Rozhodnutí o použití těchto sil je nejodpovědnějším aktem vrcholného politického vedení koalic ve válce a daleko přesahuje rámec vojenského rozhodovacího procesu.

ad 3) **Systém protivzdušné, protiraketové a protikosmické obrany** je koordinovaný koaliční systém, jehož funkce v podstatě má umožnit přežít

státu, udržení bojeschopnosti armád a dát volnost k rozhodování o formě vedení operací. Zahrnuje prostorovou obranu hlavních center koalice, jejichž funkce má vliv na další akceschopnost koalice.

Jde o systém včasného zjištění nepřítelů a varování, o palebné pozemní i vzdušné (kosmické) komplexy a o souhrn opatření zvyšujících odolnost vojsk, obyvatelstva a objektů.

ad 4) Vydělené síly frontů prvního strategického sledu a jejich frontového letectva.

K vytvoření předpokladů pro válečné rozvinutí ozbrojených sil, odrazení nepřátelské agrese a k vytvoření výhodných podmínek pro zahájení první frontové útočné operace je nezbytné udržovat v příhraničních frontech úměrné množství sil, jehož hodnota je schopna zabezpečit splnění uvedených úkolů. Tyto síly podléhají zvláštnímu režimu, který zabezpečuje jejich trvalou použitelnost. Jde o

1. Trvale zasazené síly a prostředky frontového, armádního a divizního průzkumu, zejména agenturního, rádiového a radiotechnického;

2. Svazky operačně taktických raket frontu a armád prvního sledu a útvarů taktických raket divizí prvního sledu armády;

3. Vydělené pohotovostní síly frontového úderného, stíhacího a průzkumného letectva;

4. Vydělené pohotovostní síly vojska PVO frontu a armád, které vcházejí do jednotného systému PVO;

5. Svazky stálé pohotovosti, které zahrnují zpravidla prvosledové pohraniční divize armád a několik divizí druhého sledu armád, jejichž palebná a úderná hodnota spolehlivě zabezpečí odrazení nepřátelské agrese a umožní přejít k aktivní bojové činnosti;

6. Svazky Pohraniční stráže na úseku státních hranic s nepřitelem;

7. Útvary druhů vojsk a speciálních druhů vojsk zabezpečujících zvláštní úkoly —jako např.

- sesílení protitankové odolnosti na hlavních směrech,
- ženijní zatarasování hlavních směrů,
- úkoly OPZHN apod.

8. Operační a taktické štáby příslušných sil s prostředky spojení a zabezpečení míst velení, spolu se systémem v míru organizovaných spojovacích systémů.

Všechny tyto frontové síly tvoří prakticky druhý stupeň pohotových sil, které odpovídají možnému charakteru války a jejímu vzniku. Ostatní síly a prostředky budou se rozvíjet pod zajištěním těchto dvou systémů v minimálně krátkých lhůtách.

Za příznivé situace může tento přechod proběhnout buď zcela, nebo alespoň zčásti v etapě zvýšeného nebezpečí napadení.

Postupné zvyšování bojové pohotovosti sil frontu v období zvýšeného politického napětí

Tato etapa zahrnuje souhrn komplexně koordinovaných opatření vojsk frontu i teritoria, které umožní v krátké lhůtě zformovat válečný front a připravit jej k plnění operačních úkolů. Realizuje se podle předem připraveného plánu první operace buď ihned v plném rozsahu, nebo postupně tak, jak to vyžaduje zabezpečení volnosti akce a potřebný předstih na uskutečňovaná opatře-

ní nepřítele. Dokončení některých opatření může probíhat již za bojové činnosti a pod možnými údery nepřítele.

Obsahově můžeme tuto činnost rozdělit na tato opatření

1. Opatření ve zpravodajské činnosti;
2. Organizačně mobilizační opatření a stmelení vojsk;
3. Zabezpečení rozvíjení vojsk a předsunutí;
4. Pohotovost k účasti v prvním jaderném úderu;
5. Pohotovost k odražení vzdušného napadení;
6. Pohotovost k likvidaci následků jaderného napadení;
7. Vytvoření úderného uskupení
8. Pohotovost k přechodu k aktivní útočné činnosti;
9. Organizace velení;
10. Organizace plného týlového zabezpečení.

K jednotlivým opatřením

ad 1) **Opatření ve zpravodajské oblasti** doplňují a rozšiřují již v míru pracující zpravodajský systém. Zvýšením jeho kapacity dosáhneme většího rozsahu údajů, které umožní šířeji potvrzovat zpravodajské závěry, rozšířit počet sledovaných objektů a zpřesnit údaje strategických závěrů na operační a taktický stupeň. Půjde v podstatě o tato opatření:

- a) Zvýšení kapacity rádiového a radiotechnického průzkumu divizí, armád a frontu spolu se skrytým přechodem na záložní místa činnosti;
- b) Uvedení do činnosti skrytých agenturních prostředků a jejich úkolování;
- c) Příprava útvarů a jednotek hloubkového průzkumu k vysazení do týlu nepřítele;
- d) Předsunutí do výchozích prostorů průzkumných skupin útvarů a divizí a jejich příprava k přechodu do týlu a sestav nepřítele;
- e) Předsunutí dělostřeleckých průzkumů a pozorovatelů k zabezpečení řízení paleb zejména kanónového dělostřelectva;
- f) Koordinace průzkumu na všech stupních jeho řízení, rozvinutí zpravodajských středisek pro rychlý sběr a vyhodnocování zpráv;
- g) Výměna zpravodajských údajů se sousedy.

ad 2) Cílem **organizačně mobilizačních opatření a stmelení vojsk** je zvýšit naplněnost vojsk a rozvinout další síly a prostředky až do rozsahu válečného složení vojsk frontu.

V organizačních opatřeních půjde o řadu akcí, jejichž výsledkem je úplný přechod od mírového režimu k válečnému (zákaz dovolených, povolání osob ze škol a kursů, zesílení střežení, zvýšení pohotovosti, přípravná opatření k rychlému zmobilizování apod.).

Mobilizační rozvíjení může probíhat různým způsobem v závislosti na situaci a to buď mobilizačním poplachem, postupným doplňováním, zpětným povoláním, skrytou nebo otevřenou mobilizací. Zabezpečuje v rozmezí několika hodin (poplach) až několika dnů (ostatní formy) postupné doplnění a přechod armády z mírové organizační struktury na válečnou.

Tato opatření jsou centrálně řízena z odpovídajících stupňů.

Důležitou úlohu v tomto období sehraje i způsob rychlého stmelení vojsk, které probíhá ve dvou etapách — organizační stmelení a bojové stmelení.

Organizační stmelení spočívá ve správném začlenění osob a bojové techniky do organizačních celků podle tabulek válečných počtů, ve volbě vhodných

záměn osob a techniky z nastupujících sil a zdrojů. I u útvarů s několikahodinovou dobou pohotovosti musí být zakončeno nejpozději do doby stanovené mobilizační pohotovostí.

Bojové stmelení se zahajuje ihned po organizačním stmelení na jednotlivých stupních (družstvo — znalost zbraně, prostředků PCHO, činnost při signálech, povely apod.) a bude zpravidla zakončeno u svazků s několikadenní pohotovostí za 1—2 dny ostrými střelbami z přidělené zbraně, takticko-pořadovým a taktickým cvičením na nižším stupni (prapor), velitelsko-štábním cvičením (pluk — prapor) a odbornými zaměstnáními u druhů vojsk a týlu.

V případě nutnosti musí zmobilizovaná vojska být schopna plnit přiměřené úkoly v upravených normách ihned po lhůtách stanovených k zmobilizování.

ad 3) **Zabezpečení rozvinování vojsk a předsunutí** má poskytnout volnost akce, zabránit překvapivému úderu sil nepřítele, odrazit je a vytvořit podmínky pro postupné zasazení pohotových sil frontu. Toto zabezpečují

- jednotky Pohraniční stráže v bezprostřední blízkosti státní hranice přehrazením komunikačních směrů přechodem od ochrany státní hranice k její obraně a ochraně, za podpory vydělených sil prvosledových svazků;

- vydělené síly prvosledových divizí, zejména samostatné tankové prapory obranou hlavních taktických směrů v pásmu divizí;

- určené síly divize přechodem k obraně na prvním pásmu obrany s využitím rozsáhlého zatarasování a přípravy ničení hlavních komunikačních směrů;

- silné druhé sledy svazků soustředěním do prostorů výhodných k protiztečím, k vytvoření hloubky obrany nebo k přechodu do útoku na určeném směru;

- oddíly taktických raket a dělostřelectva vyvedením do záložních prostorů, palebných postavení a přípravou k jaderným úderům a palebné podpoře pohotových sil;

- určené divize druhého sledu armády (převážně tankové) soustředěním k přípravě protiúderů a obraně dalších postavení a pásem na hlavních operačních směrech;

- určené posilové prostředky vyvedením do bojových sestav a zahájením jejich činnosti;

- rozvinutí a zaujetí polních míst velení na stupni útvar, divize, armáda, popřípadě PVS frontu;

- soustředění divizního týlu s vyvezenými zásobami ve vhodných prostorech, které umožňují týlové zabezpečení vyvedených vojsk.

Mírová dislokace vojsk neumožňuje vždy vyvést vojska do operační sestavy v potřebných časových lhůtách. Proto zpravidla předsunujeme vybrané svazky a útvary do takového prostoru, který umožní buď rychlé zaujetí sestavy, nebo i případné plnění úkolů z tohoto prostoru. Předsunutí vojsk plánujeme a řídíme centrálně.

ad 4) **Pohotovost k účasti v prvním jaderném úderu**

Dosažení včasné pohotovosti vojsk frontu k účasti v prvním jaderném úderu je limitováno:

1. Zaujetím vhodné bojové sestavy raketového vojska a úderného letectva, které umožňuje účinně působit na hlavní objekty nepřítele;

2. Přísunem jaderných hlavíc a jaderných pum k nosičům.

To vyžaduje

- vyvést armádní a frontové raketové brigády do záložních prostorů bojového rozmístění a zde zabezpečit úplnou přípravu;
- připravit letouny-nosiče na stálých, záložních nebo operačních letištích k plnění úkolů s potřebným letištním a radiotechnickým zabezpečením;
- zakončit technickou přípravu raket;
- přijmout jaderné hlavice nebo smontované rakety s jadernou hlavicí a jaderné pumy;
- rozvinout útvary raketového technického zabezpečení a pohyblivé technické brigády k zabezpečení letounů-nosičů.

Limitujícím tedy bude zpravidla přísun jaderných hlavíc, i když počítáme s jejich vzdušnou přepravou až do prostorů rozmístění raketových brigád a na letiště.

ad 5) Pohotovost k odražení vzdušného napadení dosáhneme

- včasným rozvinutím doplňkového radiotechnického průzkumu pro PVO frontu, jehož část může být zapojena do systému radiotechnického průzkumu PVOS, nebo být v pohotovosti k plnění úkolů při jeho narušení;
- vyvedením PL raketových útvarů frontu a svazků a útvarů hlavňového PL dělostřelectva k protivzdušné obraně hlavních objektů frontu (raketového vojska, míst velení, druhých sledů, přeprav apod.). Prostředky PVO při volbě sestavy vytvářejí spolu se silami PVOS jednotný palebný systém a doplňují jej;
- rozptýlením frontového letectva nebo přesunutím jeho části (zejména stíhacího letectva) na operační letiště, které umožňují vhodnou dělbu úkolů při boji s nepřátelským letectvem mezi letectvo PVOS, PLRV PVOS a letectvo frontu;
- rozvinutí míst velení silám a prostředkům PVO vojsk a letecké armády s příslušnými radiotechnickými prostředky;
- Výměnou součinnostních skupin a orgánů mezi PVO frontu a armády PVOS, PVO armád a divizemi PVOS, vysláním styčné skupiny letecké armády na VS PVOS a společným umístěním velitele stíhacího letectva letecké armády na velitelském stanovišti PVO frontu;
- důsledným maskováním vojsk, vytvořením klamných objektů a účinnou ženijní úpravou terénu u všech druhů vojsk.

ad 6) Pohotovost k likvidaci následků jaderného napadení

Potenciální možnost jaderného napadení nepřítelem vyžaduje trvale na všech stupních přijímat opatření k výraznému snížení případných ztrát. Toho dosáhneme

- skrytým a utajeným rozmístěním všech prvků operační sestavy vojsk;
- periodickým a utajeným manévrem vojsk (tzv. protiatomový);
- ženijním budováním prostorů rozmístění vojsk, palebných postavení, velitelských stanovišť a vhodným využitím všech dosažitelných objektů k ukrytí živé síly (úkryty, podzemní prostory, chráněná pracoviště apod.);
- včasnou pohotovostí sil radiačního průzkumu;

— předsunutím sil pro likvidaci následků jaderného napadení zejména jednotek chemické ochrany, ženiijního vojska, vyprošťovacích jednotek, zdravotnických záloh apod;

— přípravou protipožárních opatření;

— důsledným organizováním součinnosti se silami a prostředky teritoria;

— včasným vydělením zásob všeho druhu k zabezpečení rychlého manévru materiálem.

ad 7) Vytvoření úderného uskupení

Postupně s dokončováním mobilizačního rozvinování vojsk a dosažením jejich pohotovosti k přesunu vytváříme možnost zaujmout operační sestavu frontu. Vzhledem k lhůtám mobilizační pohotovosti a úrovni připravenosti vojsk k plnění úkolů, budeme zpravidla do operační sestavy přesunovat síly v tomto pořadí

— druhosledové svazky armád prvního sledu;

— protitankové a kanónové dělostřelectvo armád;

— ženiijní svazky a útvary a útvary chemického vojska;

— další protiletadlové útvary;

— vševojskovou zálohu frontu;

— svazky a útvary frontu předurčené k zesílení armád prvního sledu;

— armádní týlové útvary a zařízení;

— svazky a útvary frontu k vytvoření frontových záloh;

— další týlové útvary a zařízení letecké armády;

— postupně budeme v několika prostorech soustřeďovat automobilní brigády, týlové útvary a zařízení frontu;

— další zmobilizované vševojskové svazky do zálohy frontu.

Front je prakticky schopen plnit operační úkoly v plném rozsahu již po zaujetí sestavy plnými silami armád prvního sledu.

Souběžně s tím zaujímá operační sestavu frontové letectvo. Přitom zabezpečuje nejdříve pozemními sledy operační letiště, které zaujme předem v plném rozsahu nebo jen částí sil (zabezpečení prodloužení taktického doletu). Někdy budou výhodně zaujímana až po splnění bojového úkolu, ke kterému bude letectvo startovat ze základních a rozptylových letišť. V tomto období se připravují pro přijetí dalšího letectva do operační sestavy letecké armády.

ad 8) Pohotovost k přechodu k aktivní útočné činnosti

Pod tímto pojmem rozumíme souhrn opatření, která zabezpečují koordinovanou, účinnou operační činnost vojsk. Bude spočívat především v

— konkrétní úpravě plánu operace podle upřesněných údajů o nepříteli a skutečného stavu vlastních vojsk;

— dovedení příslušných rozhodnutí do vykonavatelů;

— organizaci součinnosti na všech stupních ve frontu, se sousedy, s armádou PVOS a s teritoriálním okruhem;

— rozvinutí polní spojovací soustavy a zaujetí určených míst velení.

ad 9) **Organizace velení** musí v této etapě zabezpečit plynulý přechod od mírového systému velení k polnímu systému. Bude spočívat

- ve vydělení sil a prostředků frontového velení z mírové organizace;
- v souběžné realizaci velení vojskům frontu a okruhu při prioritě polního velení;
- v předsunutí velitelských stanovišť štábů překrytí státní hranice;
- v rozvinutí všech velitelských stanovišť na všech taktických a operačních stupních;
- v rozvinutí polní spojovací soustavy divizí, armád a frontu;
- v propojení polní a teritoriální spojovací soustavy k dosažení jejich vyšší odolnosti;
- ve zvýšení počtu mezinárodních spojů;
- v aktivování součinnostních spojů uvnitř ozbrojených sil, se sousedy a s teritoriálními orgány;
- v přechodu na systém polního utajení;
- v napojení výpočtových středisek a samočinných stacionárních počítačů, aby je operační štáby mohly využít.

Předpokládáme-li delší období zvýšeného napětí, nebudeme zaujímat hlavní, ale záložní velitelská stanoviště. Provoz na pojítkách bude podléhat přísnému režimu utajení. Hovory půjdou jen s utajovací na linkových prostředcích a operační rozkazy nebudeme předávat po jítce. Současně budeme rozvíjet a postupně aktivovat systém klamného spojení jako součást operačního maskování.

ad 10) **Organizace polního týlového zabezpečení**

Z mírového systému na polní budeme zpravidla přecházet postupně a to zespoda nahoru. Divizní týly jsou v podstatě trvale schopné zabezpečit několikadenní boj divize, armádní a frontový týl se musí rozvíjet. Tato činnost bude zahrnovat

- mobilizační doplnění a rozvinutí týlových svazků, útvarů a zařízení;
- organizaci přechodného systému zdravotnického zabezpečení do doby rozvinutí NZ frontu;
- naložení armádních a frontových zásob materiálů ze skladů;
- soustředění armádních týlových útvarů a zařízení zpravidla do jednoho prostoru s vysunutím zdravotnických záloh, technických útvarů a předsunutí části naloženého materiálu v přísunovém kompletu do sestavy armád prvního sledu;
- soustředění frontových týlových útvarů a zařízení na směrech za armádami s příslušným hloubkovým členěním do sledů;
- rozvinutí velitelských stanovišť operačních týlů;
- vyvážení zásob z centrálních skladů na železniční směry a jejich rozptylování;
- budování produktovodů, rozvinutí systému vojenských automobilních silnic, přípravu k zabezpečení provozu na železnicích a pohotovost sil a prostředků k údržbě a obnově vojenského komunikačního systému;

- rozvinutí týlu letecké armády;
- vydělení a převzetí dalších zdrojů materiálu a určení způsobu zásobování vojsk do doby rozvinutí polního zásobovacího systému;
- zabezpečení úzké součinnosti týlu frontu s týlem příslušného vojenského okruhu.

Celý systém přechodu týlového zabezpečení na polní představuje složitý mechanismus, který musí být trvale podřízen skutečnému operačnímu rozhodování a skutečným opatřením vojsk frontu. V této etapě proto výrazně vyniká operační řízení týlu.

V článku jsem chtěl zvýraznit zvláštnosti charakteru vzniku války, charakteru operace v jejím počátku jako operační předpoklad správného pochopení systému všech opatření, která směřují k vysokému stupni pohotovosti ozbrojených sil k vedení případné války.

Technický rozvoj zbraňových systémů vynucuje mít ozbrojené síly v pohotovosti schopné diferencovaného zahájení operační činnosti. Jsou to

1. Síly stálé pohotovosti	} (první strategický sled)
2. Vydělené síly frontů prvního sledu	
3. Válečně rozvinované ozbrojené síly.	

Přechod na třetí stupeň představuje širokou stupnici a různorodé oblasti opatření, jejichž součinnost vyžaduje hluboké pochopení zásad vedení operací, pečlivé plánování a citlivou jejich realizaci.

Je to jedno z vážných opatření v ozbrojených silách, které vytváří předpoklady pro úspěšné splnění jejich úkolu.